

Tiina Vuoristo

8.9.2020

78/20/L/A

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunta, kirjallinen asiantuntijalausunto 11.9.2020

HE 116/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

Pyydettyä lausuntona hallituksen esityksestä laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- Luonnon monimuotoisuuden edistäminen aktiivista luonnonhoitoa tukemalla on kannatettavaa.
- Monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvät kannustimet tulee säätää yritysneutraaleiksi siten, että kaikenkokoisia maanomistajia kannustetaan monimuotoisuustoimiin.
- Tukimallin päällekkäisyyksiä nykyisten järjestelmien osalta ei ole arvioitu riittävästi.
- Tukimallin toteutusta koskevat säädökset ovat osin epäselviä.

Luonnon monimuotoisuuden edistäminen aktiivista luonnonhoitoa tukemalla on kannatettavaa

Luonnonsuojelulain muutoksen tarkoituksena on edistää luonnon monimuotoisuutta parantavia toimenpiteitä valtion harkinnanvaraisella tuella. Metsäteollisuus pitää perusteltuna, että luonnon monimuotoisuutta turvataan suojelun lisäksi aktiivisella hoidolla. Toimenpiteitä tulee kohdentaa sellaisiin elinympäristöihin, joissa uhanalaisten lajien osuus on suuri. Monimuotoisuuden turvaamisessa tulee saavuttaa hyvä panos-tuotos-suhde, kuten muissakin yhteiskunnan toiminnoissa. Positiivista on myös, että esitetty työkalu pohjautuu vapaaehtoisuuteen ja maanomistajan tukimahdollisuuteen.

Monimuotoisuuden turvaamisen kannustimien tulee olla yritysneutraaleja

Luonnonhoidon tukimalli on rakennettava siten, että kaikenkokoiset yritykset soveltuvat tuen hakijoiksi. Hallituksen esityksessä todetaan, että tukea voisivat hakea luonnolliset henkilöt, yritykset tai muut yhteisöt taikka julkisyhteisöt. Lain perusteluiden yhteydessä kuitenkin todetaan, että suuryritykset jäisivät tukikelpoisuuden ulkopuolelle EU:n

Tiina Vuoristo

8.9.2020

78/20/L/A

valtiontukisääntöjen perusteella. Tämä rajaisi Suomen suurimmat yksityiset metsänomistajat tuen ulkopuolelle.

Metsäteollisuudelle on epäselvää, miksi suunniteltu tuki tulkittaisiin EU:n tarkoittamaksi valtiontueksi. Kyseessä ei ole liiketalouden tukeminen, vaan tuki, joka kannustaa taloudellisesti tuottamattomaan, mutta luonnon kannalta tärkeään luonnonhoidon toteuttamiseen.

Luonnonhoidon tukimalli tulee rakentaa siten, että siitä on mahdollisimman paljon hyötyä luonnolle. Suurten maanomistajien kohteet ovat usein suuria, ja niillä on mahdollista saavuttaa isoimmat monimuotoisuushyödyt. Moni luonnonhoitohanke, kuten suokohteen ennallistaminen, ulottuu usean maanomistajan maille. Tällainen kokonaisuus on voitava suunnitella ja toteuttaa kokonaisuutena. Esityksessä jää myös epäselväksi, voisiko tukea kuitenkin saada yksityisillä suojelualueilla toteutettaviin hoitotoimiin.

Metsäteollisuus katsoo, että monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvät kannustimet tulisi säätää yritysneutraaleiksi siten, että myös suuria maanomistajia kannustetaan taloudellisesti kannattamattomiin toimenpiteisiin.

Tukimallin päällekkäisyydet tulee arvioida

Metsäteollisuus toteaa, että hallituksen esityksessä ei arvioida riittävästi lakiehdotuksen suhdetta jo olemassa oleviin, maanomistajille tarkoitettuihin tukijärjestelmiin. Metsäteollisuuden mielestä esitetty tukimalli on ainakin osittain päällekkäinen kestävän metsätalouden määräraikaisen rahoituslain (34/2015) kanssa. Lain 21 §:n perusteella myönnetään valtionapua metsäluonnon hoitohankkeisiin.

Hallinnon sujuvuuden, valtion varojen tarkoituksenmukaisen käytön sekä sääntelyn selkeyden kannalta ei ole perusteltua, että samankaltaisia toimenpiteitä rahoitetaan usean eri lainsäädännön perusteella tai eri valtionapuviranomaisen toimesta. Metsätalouden kannustejärjestelmää ollaan parasta aikaa uudistamassa. Uudistuksessa yksi keskeinen osa on luonnonhoitohankkeiden toteutuksen yksinkertaistaminen. Olisikin perusteltua tarkastella mahdollisia päällekkäisyyksiä ja toisaalta hyödyntää metsätalouden kannustejärjestelmän puitteissa kerättyä osaamista ja tietämystä luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.

Tukimallin toteutusta koskevia säädöksiä on tarkennettava

Metsäteollisuus katsoo, että tukimallin toteutusta koskevat säädökset ovat osin epäselviä. Pykälässä 6 a todetaan tuen koostuvan palveluista ja tavaroista. Pykälässä 6 b puolestaan määritellään ELY-keskuksen tehtävät

Tiina Vuoristo

8.9.2020

78/20/L/A

tukimallin toteutukseen liittyen. Näiden mukaan ELY-keskus hoitaa muun muassa tuen hankinnan valmistelun, hankintapäätöksen ja -sopimuksen. Kuitenkin tukihakemukseen (6 e §) sisällytettävissä tiedoissa on listattu tukikelpoiset kustannukset ja niiden laskentaperusteet. Jää epäselväksi, miten hakija voi määritellä kustannuksia, mikäli tuki koostuu pääosin palveluista, joiden kilpailutus ja sopimuksen tekeminen on ELY-keskuksen vastuulla. Pykäläkirjauksista jää epäselväksi, voiko maanomistajan itse toteuttamiin hoitotoimiin saada tukea.

Euroopan unionin lainsäädännön soveltamiseen viitataan 6 c §:ssä. Selvyyden vuoksi jo lakitasolla tulisi tarkentaa, millaisia velvollisuuksia ja tukiehtoja valtiontukea koskevat säädökset aiheuttaisivat. Niitä ei tule jättää asetuksella määriteltäviksi.

Hallituksen esitystä on tarpeen täsmentää myös muuttamalla esitetyn 1 a luvun otsikko vastaamaan luvun sisältöä siten, että otsikossa mainitaan ainoastaan luonnon monimuotoisuuden hoidon tukeminen. Luvun sisältö ei koske suojelun tukemista.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja